

Projekat razvoja ruralnog poslovanja (RBDP)

Prezentacija mogućnosti kroz Projekte IFAD-a

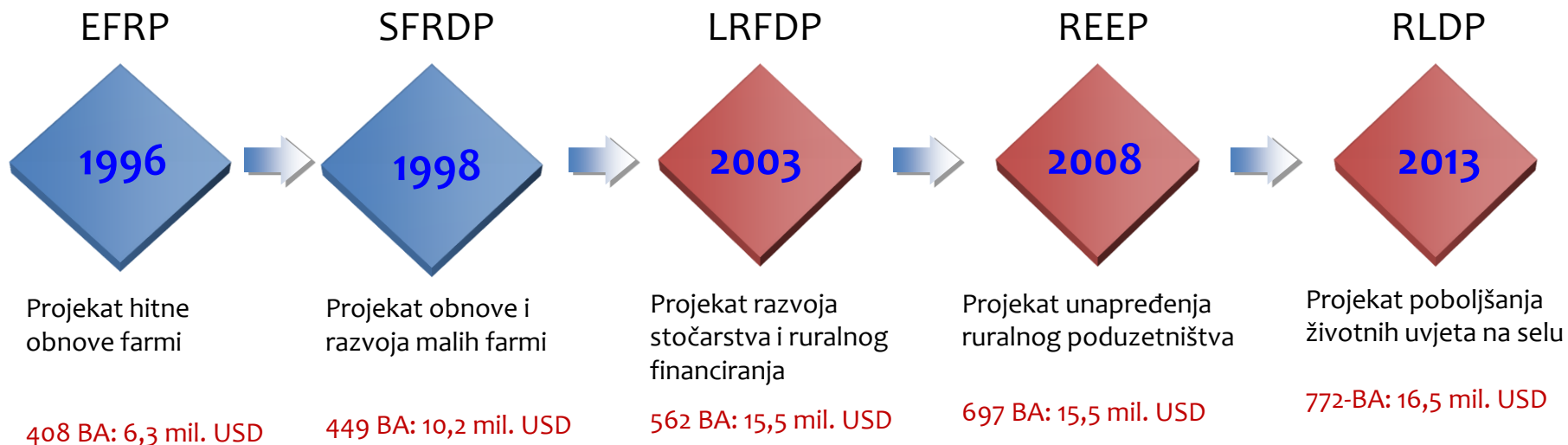
Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva
Ured za koordinaciju projekata - PCU

IFAD u BiH - F BiH

Kontinuirani nastavak IFAD-ovih operacija u BiH je slijed pozitivnih iskustava, stečenih tokom implementacije prethodnih Projekata počev od 1996. (EFRP).

Prva dva projekta su bili uglavnom projekti hitne obnove farmi (stočnog fonda) i pomoć povratku.

RBDP – PROJEKAT RAZVOJA RURALNOG POSLOVANJA (RBDP: IFAD-Lo-859-BA; IFAD VI)

PROJEKTNO PODRUČJE: 27 općina u svih 10 kantona u FBiH:

Unsko-sanski kanton:	Bužim, Bosanska Krupa i Bosanski Petrovac
Posavski kanton:	Orašje i Odžak
Tuzlanski kanton:	Čelić, Teočak, Sapna, Kalesija i Kladanj
Zeničko-dobojski kanton:	Vareš i Breza
Bosansko-podrinjski kanton,;	Foča-Ustikolina, Goražde i Pale-Prača
Srednje-bosanski kanton:	Dobretići, Jajce i Gornji Vakuf/Uskoplje
Hercegovačko-neretvanski kanton:	Neum, Ravno i Stolac
Zapadno-hercegovački kanton:	Grude
Sarajevski kanton:	Trnovo
Kanton 10 (Liv. kanton):	Drvar, Bosansko Grahovo, Glamoč i Kupres

---

RBDP – MAPA PROJEKTOG PODRUČJA

18-7-2011

The designations employed and the presentation of the material in this map do not imply the expression of any opinion whatsoever on the part of IFAD concerning the delimitation of the frontiers or boundaries, or the authorities thereof.

Map compiled by IFAD

Cilj i svrha

Projektni opći cilj je smanjenje siromaštva na selu kroz različite vidove pomoći za povećanje prihoda ciljne skupine i osnaživanje njihovih sposobnosti brzog oporavka kroz izgradnju i jačanje profitabilnih farmskih i ne-farmskih poduzeća na projektom području.

Svrha projekta je da pruži pomoć malim farmerima kako bi sa sistema za preživljavanje (nekomercijalna proizvodnja) prešli na sistem komercijalnog bavljenja poljoprivredom kroz razvijanje lanaca vrijednosti, kao i sektora ne-farmskih biznisa, kako bi se dao značajan doprinos u stvaranju prilika za zapošljavanje na selu.

Očekivani ishodi:

- Smanjenje siromaštva u ruralnim sredinama
- Povećanje proizvodnje i produktivnosti
- Komercijalizacija poljoprivrede
- Zapošljavanje mladih i žena u ruralnim sredinama
- Bolji pristup financijskim uslugama

Strateški plan aktivnosti RBDP projekta

- Djelovanje u nastavku na jačanju lanaca vrijednosti jagodičastog voća, povrća i LJB
- Organizovanje KLASTERA u grupama općina gdje za to postoje uvjeti
- Primjena pozitivno stečenih iskustava iz PILOT projekta RLDP-a i dalje jačanje tržišnih veza
- Stvaranje okruženja za izvoz roba (usvajanje standarda i stvaranje zakonskog okvira)
- Infrastrukturna podrška u LV (rekonstrukcija i izgradnja tržišne infrastrukture)
- Koordinacija sa ostalim akterima u LV na cijelom području FBiH.

Izvori finansiranja projekta za FBiH (kurs: 1 USD = 1,75 KM)

IZVOR	USD	KM
IFAD kredit	7.610.000,0	13.317.500,0
IFAD grant	460.000,0	805.000,0
Ko-financijer (OFID)	5.350.000,0	9.362.500,0
Vlada FBiH	1.940.000,0	3.395.000,0
Korisnici	1.560.000,0	2.730.000,0
PFI's	1.170.000,0	2.047.500,0
SVEGA	18.090.000,0	31.657.500,0

Finansiranje (FBiH) po komponentama i finansijerima

	IFAD-ova pozajmica		IFAD- ov grant		Vlada		OFID		Općine/ Korisnici		PFI-i		Ukupno	
	lznos	%	lznos	%	lznos	%	lznos	%	lznos	%	lznos	%	lznos	%
1. Potpora ruralnim biznisima	0.88	50.4	0.39	22.4	0.29	16.6	-	-	0.18	10.5	-	-	1.74	9.6
2. Ulaganja u ruralne biznise	4.68	80.0	-	-	-0.00	-	-	-	-	-	1.17	20.0	5.85	32.3
3. Ruralna tržišna infrastruktura	0.49	5.6	-	-	1.48	17.0	5.35	61.6	1.38	15.8	-	-	8.69	48.0
4. Ured za projektni menadžment i koordinaciju	1.56	86.1	0.07	4.1	0.18	9.8	-	-	-	-	-	-	1.81	10.0
Ukupni TROŠKOVI PROJEKTA	7.61	42.0	0.46	2.6	1.94	10.7	5.35	29.6	1.56	8.6	1.17	6.5	18.09	100.0

CILJEVI I KOMPONENTE PROJEKTA

Komponenta 1: Potpora ruralnom poslovanju sa 3 podkomponente:

- (i) Razvoj poljoprivrednog poduzetništva,
- (ii) Usluge poslovnog razvoja i
- (iii) Razvoj poduzeća izvan poljoprivrednog sektora.

Podkomponenta (I) - Razvoj poljoprivrednog poduzetništva

Ova podkomponenta treba da osigura obuke velikom broju farmera (oko 6000) sa malim posjedom u svrhu povećanja produktivnosti na farmi.

Osnovni cilj je povećanje prinosa, kvaliteta proizvoda i prihoda na farmi kroz:

- savjetovanje i obuku,
- promoviranje usjeva visoke vrijednosti,
- demonstraciju poboljšanih i odgovarajućih tehnologija,
- poboljšanje upravljačkih praksi i vještina,
- povećanje standarda sigurnosti hrane, te
- jačanje dobrih poljoprivrednih i ekološki prihvatljivih praksi.

Sve aktivnosti će biti tržišno orjentisane i osmišljene kako bi pomogle korisnicima da poboljšaju produktivnost, utrživost i isplativost proizvodnje na gazdinstvu.

CILJEVI I KOMPONENTE PROJEKTA

Podkomponenta (II): Usluge poslovnog razvoja

U svrhu povezivanja malih farmera sa tržištem, Projekat će imati mogućnost ojačati oko 60 UP i zadruga (oko 4.200 članova) kroz osiguravanje obuka, mentorstva, te olakšavanje širenja tržišnih veza (povezivanje sa kupcima, veletrgovcima ili trgovcima na malo, sa prerađivačima itd.).

Projekat će pružiti podršku zadrugama, UP-ma i drugim tržišnim posrednicima u pružanju prilika malim farmerima za aktivnije sudjelovanje u lancima vrijednosti, kao i kod usvajanja standarda (HACCP, EuroGAP i ISSO i dr.).

Kroz obuke, tehničku pomoć, usluge marketinga i sl., ruralni poduzetnici će imati mogućnost da im se pomogne da razviju biznis, što će doprinijeti stvaranju mogućnosti za povećanje prihoda i zaposlenosti u ruralnim područjima, kao i razvoju ruralne ekonomije.

CILJEVI I KOMPONENTE PROJEKTA

Podkomponenta (III): Razvoj poduzeća izvan poljoprivrede

Poseban akcenat će se staviti na stvaranje radnih mjesta za žene i nezaposlenu mladež podrškom u prepoznavanju poslovnih mogućnosti i mogućnosti zapošljavanja kroz olakšan pristup finansijskim sredstvima u okviru komponente ruralnog finansiranja (smanjena mogućnost zaposlenja u ruralnim područjima i visoka stopa nezaposlenosti ove dvije grupe je veoma izražena).

Za nekoliko izabranih poduzeća s potencijalom stvaranja radnih mjesta razmotrit će se jednokratna početna kapitalna pomoć iz Projekta.

Očekuje se da Projekat pomogne u kreiranju okruženja za zapošljavanje oko 1.000 žena i nezaposlene mladeži.

U tom pravcu Projekat će:

- (i) iznaći posebne prilike zapošljavanja pripravnika kroz saradnju s privatnim sektorom ,
  - (ii) blisko saradivati s općinskim poslovnim zonama za poticanje zapošljavanja mladih ,
  - (iii) razvijati kreditne proizvode za nezaposlenu omladinu za start-up poslove u saradnji s programima podrške privatnom sektoru i slično.
-

CILJEVI I KOMPONENTE PROJEKTA

Komponenta 2: Investiranje u ruralno poslovanje

Investiranje u ruralno poslovanje kroz olakšan pristup financijskim uslugama:

- (i) proizvođačima s malim posjedom i ruralnim poduzetnicima (kreditni do pet godina) i
- (ii) ruralna MiSP-a povezana s jednim od lanaca vrijednosti u obliku (kreditni do 7 godina).

Potiču se inovativna rješenja za finansiranje biznisa (privatni sektor) koji su ugovorno povezani sa UP-a i PZ-ma.

Fokus će biti na sredstvima obrtnog kapitala prerađivača i trgovaca na veliko za obezbjeđivanje pravovremenog plaćanja poljoprivrednicima za njihove proizvode te obezbjeđivanje sigurnog izvora otplate kroz odbitak rata na samom izvoru radi smanjenja Izdataka prema financijskim institucijama (robno kreditiranje).

Sredstva su namijenjena za plasmane putem komercijalnih banaka i MKF za kreditiranje poljoprivrednika i mikro poduzeća, kao i za ruralna MiSP-a.

Za ovu komponentu Projektom je osigurano 5.85 mil. USD (80% kredita) za FBiH. Dodatno će FI obezbijediti minimalno 20 % svakog pojedinačnog kredita.

CILJEVI I KOMPONENTE PROJEKTA

Komponenta 3: Tržišna infrastruktura

Ovom komponentom treba da se poboljša pristup tržištima kroz obnovu i izgradnju prioriternih infrastrukturnih potreba (MP) identificiranih u bliskoj saradnji s općinskim vlastima.

Svi odabrani MP će morati pokazati potencijal za poboljšanje ekonomskih mogućnosti i poboljšanje uvjeta života u ruralnim zajednicama.

Podobni MP infrastrukture:

Infrastrukturni MP kojima se obezbjeđuje bolje tržišno uvezivanje u LV, kao što su:

- Otvorene i natkrivene gradske (mjesne) tržnice,
  - Mali sekundarni sistemi za navodnjavanje i vodonatapanje,
  - Otkupne stanice u vlasništvu LZ (UP-a i zadruga),
  - Hladnjače za produženo čuvanje proizvoda u vlasništvu UP-a/zadruga,
  - Javni sistemi za vodosnabdijevanje,
  - Mali pogoni za sušenje, preradu i doradu PP u vlasništvu UP-a/zadruga.
-

CILJEVI I KOMPONENTE PROJEKTA

Komponenta 4: Koordinacija i upravljanje projektom

Projektom su obezbijedena sredstva iz kojih će se finansirati troškovi kordinacije i upravljanja projektom tijekom cijelog perioda provedbe projekta na način da će se finansirati operativni troškovi Jedinice za koordinaciju projekta (PCU) u Federaciji BiH.

Korisnici

DA JOŠ JEDNOM PONOVI MO (ISTAKNEMO):

Ciljna skupina za predloženi projekat su:

1. mali (siromašni) poljoprivredni proizvođači zainteresirani za komercijalnu poljoprivredu.
2. UP-a i Zadruga orjentirane prema malim farmerima, u smjeru njihovog povezivanja radi zajedničkog i boljeg pristupa tržištu.
3. nezaposlene žene i omladina bez zaposlenja zainteresirani za farmsko ili nefarmsko samozapošljavanje u ruralnim područjima.

Daljni koraci i očekivanja...

- Prikupljanje informacija na općinskom i na nivou regija (klastera) i identifikacija potreba i aktera u lancima vrijednosti (općinski centri za socijalni rad, općinske službe za poljoprivredu, i za lokalnu infrastrukturu, UP-a i PZ-e, lideri u LV i drugi).
  - Budžetsko planiranje i obezbjeđenje sredstava za učešće u sufinansiranju projektnih aktivnosti (općinsko učešće, sredstva viših nivoa vlasti – kantoni, FBiH, sredstva FO ili drugi izvori), za sufinansiranje potreba farmera (10%), UP-a/ZZ-a (10 do 30%) i učešće u sufinansiranju MP tržišne infrastrukture (min 30%).
  - Zajedničko djelovanje i suradnja po pitanjima monitoringa projektnih aktivnosti
  - Stvaranje prilika za javno-privatno partnerstvo na nivou lokalnih zajednica i lokalnih akcijskih grupa radi boljeg tržišnog povezivanja u odabranim lancima vrijednosti.
  - Identifikacija prioriteta kroz zajedničko - platformsko odlučivanje (PCU, SP, općina, lideri u lancima vrijednosti i UP/ZZ) radi podnošenja prihvatljivih aplikacija za prioritetne (ključne) mikroprojekte tržišne infrastrukture.
  - Potpisivanje MoR-a između Općina, PCU i SP za pojedine komponente i aktivnosti i definisanje obaveza svakog od potpisnika MoR-u u toku implementacije Projekta.
-

Hvala na pažnji!

KONTAKTI:

Halil Omanović, direktor PCU-a
h.omanovic@fmpvspcu.ba

Ana Dropulić, službenica za razvoj poduzetništa
a.dropulic@fmpvspcu.ba

Aida Selimić, službenica za gender i targetiranje
a.selimic@fmpvspcu.ba

Mersija Selimović, službenica za praćenje i procjenu
m.selimovic@fmpvspcu.ba

Ured za koordinaciju projekta - PCU
Zmaja od Bosne 8, Sarajevo
Tel/fax: 00387 33 666 538; 666 539; 666 540

Pitanja?
